

VENTA
30 exemplars 4 pesseta

Un número solt
5 cèntims



SUSCRIPCIÓ
Espanya
Un trimestre 1 pesseta

Extranjeria
Un trimestre 2 pessetas

PERIÒDICH POLITICH VERMELL

PASSATEMS FUSIONISTAS



Mentres l'espectre dels Pirineus absorbeix tota la atenció del ministre del fil-ferro...



Las sombras dels assassins continúan invisibles per qui més tindria de trobarlas.

insultat, contesta 'l capella. Los homes cridaren als noys, y al enterarse de la qüestió, los digueren que tornessin a cantar y 'ls donarian dos rals. Los noys van dir que ja canarián, pero que no volian los dos rals. Y tornaren a cantar los Ratas enotatats cridant tant fort com podían. Lo reverent degué agafar mal de cap, perque fugí desseguida més que depressa, gitanse de tant en tant escamat com de que no li enviesin algun recado.

Y tothom passá un rato divertit. Velisquitot.

Disposi de son servidor

F. S.

UN RETRATO

SOMRE

Alt y prim, bastant lleig, un xich Hanàsch, ab bigot esquitit, ple de comatich, fa un tipo extravagant, molt poch potèstich y es, per certass cosas, maniatich. S'empenya en que ha nascut per diplomàtich y no es sino un home mitj potèstich, protegètx a estanqueras molt frenedich, y fins crech que vol serne castròtich. Com que té molta dinara, y es estrambòtich, se 'l gasta ab un arreglo bastant místich que quan sigui acabar, si no fa Hantsch, diu que s'ha de semblar al estil gòtich. Aquí tenen un tipo molt artiatich, que fins toca 'l violi, y merech... castich.

PEDRO ABAY Y C.ª



Un periòdich local insinúa la idea de que se han perdut uns llits comprats pel Ajuntament pera allotjar la Cort a Casa la Ciutat.

S'han perdut? Ja se com. Deurian sortir a passeig y anar de visita a casa d' algun conegut del Ajuntament, y allí deurian convidarlos a passarhi una temporada.

¡Son tan cumplimentosos los sujetos que avuy habitan la Casa gran!

Lo general Cassola es objecte de carinyosas manifestacions a Vigo per part del element militar de guarnició en aquella plassa.

Lo general Cassola té inquiet al Govern per certa propaganda que va fent tot xano xano en l'èxercit.

Lo general Cassola fa com tots los generals: lo que li convé.

Per aixó es que 'l general Cassola, per més que interassi a militars y al Govern, al país lo té sense cuydado.

L'emperador d'Alemanya va fent visites als seus colegs vehins ni més ni menos que una senyora desocupada.

D'aquestes reunions y visites de gent de tro no jo dihem tronada per no donar lloch a malas interpretacions se diu que dependeix la pau ó la guerra d'Europa.

Aixís resulta que quan los reys se visitan los pobles se posan las mans al cap.

¡Ah tonto pobre! Sapigués agafar las xurriscas, ja fora altra cosa.

A ¡arril que 'l baldi a qui volgués donarli guerra.

En la sentència dictada absolvent a Francisco Bargaues, de Guissona, no s'ha disposat treure 'l tant de culpa contra l' alcalde y 'l jutje que allí no cumpliren ab son deber segons opinió del fiscal de la Audiencia de Lleyda.

Lector; las Autoritats, tant si ho creus com si no ho creus, s'apavillan com los gats, puig sempre cauben de pens.

Diuen de Tivissa que 'ls vehins están esporguats per haver aparegut en aquell terme una colla de llops.

Com lo carlisme s' desbanda en las ciutats, no es extrany trobar llops en despoblats.

La Exposició s' está convertint en un Circo Equèstre, Tivollí ó cosa per l' estil.

Al veure nostres exposicionistas que la gent hi falta de dias a visitarla, han dit: Donchs funcions a las nits per las festes.

Y ab font màgica, coros, bandes, fochs artíficials y llums electrics, logran que 'l públich hi vagi de nit a pendre la fresca y la humitat, fent a la vegada l' Ajuntament la competencia als teatros.

Y jo no sé qué admirar més: Si la torpesa dels que van a convertir alló en siti de saltimbanquis, ó 'l públich que per quatre tonterias hi acudeix de nit y no va de dia a veure lo molt de notable y magnífich que tanca.

Ab la estocada al coll del general, lo boulangèrisme a Fransa ha perdut un noranta nou per cent.

Prou proban de remoure la opinió los partidaris del pretingut dictador, mes la escopeta los fa lluls.

Com que ab lo del desafío lo tret sorti per la culata a son jefe, no es extrany.

En la impremta de nostre periòdich s' está acabant actualment la important obra Pi y Margall y la política contemporánea, suspesa poch després de la mort de nostre inolvidable amic Evaristo Ullastres, edificador d' aquella interessant publicació, com ho fou també de LA TRAMONTANA fins que la mort l' arrebata al aplec de sos numerosos amichs y atribulada familia.

Los correspondents que repetidas vegadas nos han preguntat per la continuació de aquesta obra, quedan avuy satisfactoriament contestats.

Comença a fer molta calor, y a consecuencia de aixó, las sigalas abundan, y a voltas nos son portadoras de noticias molt interessants.

L' altre dia n' entrá una en nostra redacció dihent que 'ns portava noves de Navarries.

—Navarries.—Sí, prop de Manresa.

—Malorum pensarem.

—Donchs té que sapiguer que a Navarries hi ha una societat coral humorística denominada Lo Panillo, y al alcalde, no li cau be que ab tal Panillo s' hi fassi mitja; es a dir, no vol que cantin.

—Y perquè?

—Perque un altre colla, amichs del alcalde, volian cantar las pessas de Lo Panillo més aviat que ell, sens ' haverlas compradas ni estar autorissats per l' autor.

—Y com va sapiguer aixó l' autor?

Las sigalas també li varen dir, y es clar, l' autor enviá un ofici al senyor alcalde dihentli que la única societat de Navarries que estava autorissada pera cantar pessas sevas, era Lo Panillo, y allavors l' alcalde determina que, ja no podian cantar los uns, tampoch cantessin los altres, tant si estavan autorissats com no.

Mes ara ve 'l bó. Lo dia de Sant Jaume, Lo Panillo, acompansat d' una orquesta, fou contractat per lo propietari del manson anomenat Casetas, distant mitja hora de Navarries, ab motiu de celebrar en Casetas la festa major.

Al tornar de dita festa, coro y orquesta, per despedirse se reuniren al local del coro, que es lo café del propietari Ividro Golobart, y allí la orquesta per després va voler tocar un parell de balls, quan de moment se presenta l' alcalde armat de una carabina Remington, y apoyat per dos forasters de caras farrenyas, obligá a treure 'l pendó del tablado perteneixent al coro, y obligá a la Junta, que immediatament lo portés a la Casa Consistorial. Una volta lo pendó en poder del alcalde, no volgué fer a la Junta del coro cap recibo ni resguardo, alegant que era massa tart, y pax vobis.

—Que poté hi havia en lo pendó algun lema subversiu?

Al pendó hi havia lo següent: Societat coral humorística Lo Panillo. Navarries.

Poté l' alcalde no s' ficiá ab la a y la n de Panillo y entengué que alló deya Pillo y pensá que era una alusió.

—Y és, tant sabatassas creu vosté que seria l' alcalde de Navarries?

Qui sab, Mare de Deu;—miri, jo 'n coneixia un, que una volta per fi mar, en lloch de posar Lucas Gómez, va posar La cagamos.

Ha arribat a Rio-Tinto un magistrat de la Audiencia de Sevilla ab encàrrech d' instruhir

lo sumari del processament del Gobernador de la provincia de Huelva per la matansa de treballadors d' aquellas mines.

Y després dirán que la justicia no es recte. Ja veurán lo resultat de totes aquestas diligencias.

Ab ell y dos quartos un llonguet.

Los carlins, no poguent acabar ab los liberals a tiros, crech que volen probar d' acabarhi a sorpresas.

La setmana passada donavam noticia a nostres llegidors de la reapació de Lo Crit de la Patria a Bram, havent canbiat de politica; es a dir, fente ilegal de son rey, ó R., que diuen ell, en lloch de seguir las petjadas d' en Nocedal, que aixó feya abans. Donchs aquesta setmana nos trobem que 'l Bram ha tornat a canbiar d' ideas, y fentli un nus a la cua a D. Carlos del As se fa jaumista rabios y defensa 'l restabliment de la inquisició a Espanya, ni més ni menos que si 'l atractés de qualsevol cosa possible, y diu que son número passat fou un inconfitible abús de confiança.

Vaya, que aixó es cosa de divertirshi. Y la veritat siga dita, tant per la forma literaria com pel llenguatge agarbançado del darrer Bram, me sembla que aquestos últims son los de més forts pulmonos bramayres, especialitat en que sempre s' han distingit los carlins, y que ara prometen aventajarlos los jaumistas.

En fi, que sant Antoni 's trenqui la nou del coll y ells ab ells se mosseguin y 's destrossin, fent aixís innecessari lo carretó dels gossos rabiosos contra la Llibertat.

Los inquisitorials del nou Bram diuen que no volen de cap manera la politica d' atracció. Y moltíssima rahó que tenen.

Los que tant y tant repulsius han sigut sempre a la gent honrada, com han de voler la atracció.

Lo ditxo «cadacés ab los seus» fa que 'ls carlins may puguin estar entre personas.

Lo Bram comença a encaparrarse per qui serà la futura esposa del R. D. Jaume III.

Home, mentres pel mon se trobin húngaras y baylarinas que vulgan fer negoci, no faltarán muliers al vostre R. D. Jaume.

Que podrà ser un altre Conquistador per poch que seguexi las reals petjadas tradicionals en sa familia y parentela.

Per haver suspés un ball arbitrariament, lo alcalde d' Alfaro ha sigut condemnat a quatre mesos de suspensió del càrrech y 250 pessetas de multa.

¡Bá! Ell no volgué que 'ls altres ballessin y ara 'l fan ballar a n' ell.

Entre 'ls concurrents a pendre la fresca lo dilions d' aquesta setmana a la Rambla de Tarrasa, n' hi hagut tres ó quatre que 's posseren a cantar los Ratas enotatats publicats en nostre periòdich.

Al poch rato d' acabar la canció compartegaren uns quants civils y algun agutal y agafaren a quatre joves que estavan enhonçant tranquilament en un pedris, fentlos seguir cap a la presó.

Feya més de mitja hora que estavan tancats en un calabos, quan l' alcalde hi va anar y va ferlos posar en llibertat, dihentlos que havia sigut uns equivocació y que dispensessin.

Be l' acció del alcalde, pero a tal gran d' arbitrarietat s' ha arribat a Tarrasa, quan per tals futesas ja s' porta a la presó als ciutadans?

¡Pobres tarresenchs! Aviat tindrán d' anar-se a Marruecos si volen viure ab tranquilidat!

A Manlleú s' ha constituhit una societat de resistencia baix la advocació de la mare de Deu del Carme.

La forman fabriants y obrers y 'l rector es Trezorier y 'l factotum lo jutje de Vich.

Vetaquí una associació que fins es capás de fer bona la mixta de Tarrasa.

Allí quan se declaren en huelga de primer se confessaràn los obrers y després demanaràn permís a sos amos.

Aixó no es engallinada.

Aixó es portar l' ou al clatell.

Pero ja ben aixafat y pudent.

Ha pres tothom a broma una notícia donada per *La República*, de Madrid, dihent que s'anava a formar un nou partit monàrquic federal ab Salmeron, Romero Robledo, López Domínguez, Salamanca y altres que 'ls corre pressa 'l ser ministre.

També deya que aquest partit federal monàrquic no fora dinàstic, sino que oferiria la corona d'Espanya a un príncep de la casa de Saboya.

Será tan estúpida com vulguin la notícia, però en política tot es possible. No diuhen que 'ls ex-carlins més absolutistas voldrien establir la república catòlica? Donchs no veig inconvenient en que alguns monàrquics y republicans unitaris vulguen establir la monarquia federal.

Y no estaria poch content en Balaguer. Ja podria tornar a cantar alló de *¡Ay Castilla castellana!* Em política tot l'any s'está en ignocents. O en Carnestoltes.

Al convences los exposicionistas del desastre econòmic de la Exposició, s'han proposat fer grans economies en lo pressupost de la mateixa.

Y han declarat cessants a alguns empleats de vuyt, deu ó dotze rals diaris, que tots feyan la seva feyna, deixant en cambi un parell de dotzenes d'enginyers y altres tants ajudants, ja ara del tot inútils, que cobran sous de vuytanta duros al mes los uns y més de la meytat los altres.

La Comisió Executiva de la Exposició fa com aquell cèlebre ministre del *Robinson*: Pera nivellar lo pressupost no troba altre medi que suprimir lo xocolate del floro.

Als sous grossos y als despilfarraments no hi ha que tocarhi.

¡Be s'han de protegir los amichs!

Havém rebut lo segon tomo de las *Memorias autobiográficas del general Garibaldi*, que publica la casa *El Porvenir editorial*, de Madrid, traduhidas pel reputat escriptor Oton de Buen.

Aquest segon tomo, més interessant encara que 'l primer, compren la defensa y retirada de Roma, campanya de Nàpols y Sicilia, campanya d'Italia fins a la batalla de Mentana, campanya franco-prusiana y Apèndice.

També havém rebut de la mateixa casa l'interessant libret *Certamen de insectos*, lectures instructivas pels noys, escrit per D. Rosari de Acunya en forma de qüestio para donar bonas dosis de ciencia y conecimientos de la Naturalesa a las criaturas que 'l llegeixin.

Lo primer tomo del Garibaldi val duas pesetas, tres lo tomo segon y cinquanta céntims lo *Certamen de insectos*.

Los pedidos a Joseph Matarredona, carrer de Plasarro, n.º 11, Madrid.

¡CÓM ESTÁ 'L MON!

¡A quin temps hem arribat!
 ¡Cóm está aquest mon, senyor!
 No passa un dia ni una hora,
 sense un ó altre traistor.
 ¡Aixó no passava avens,
 avans no passava aixó!
 ¡Cóm está 'l mon, verge sant!
 ¡Ay senyor, cóm está 'l mon!
 Peres y fills se destrossan,
 germans y parents ¡horrorell!
 se clava un vi puryal
 encara que fossi sol.
 Las casadas els merita
 enverenan ab mal cor.
 Las noyas, puras quel lliu,
 esperan que 's fassi foch,
 per fugir de casa seva
 ab un cabot de burro.
 ¡Cóm está 'l mon, verge sant!
 ¡Cóm está 'l mon, ay senyor!
 Avuy una criatura
 que tot just sol surt del ou,
 ja fuma, renega, juga,
 bella noia y dignodona
 en l'iberic, la Canada,
 y altres punts de perdicó.
 Preu café, puros y copas,
 té queridas, mou rahons
 fins ab un municipal,
 si no al deixa fe 'l que vol.
 Batreu tert, dorm de dia,
 va 'l teatro, reunions,
 porta pistola ó revolver
 y desafia a tothom.
 ¡Cóm está 'l mon, verge sant!
 ¡Cóm está 'l mon, ay senyor!

Avuy, las donas ¡quin lojo!
 descomunals polimons,
 vestits de fay ó de seda,
 sombreros tota plena de flors,
 guants, collarets, arracades,
 brassaltes, anells, anells d'or,
 botinas altes, sombrillas,
 perfuma y pulvers d'arrós.
 ¡Quan passen, semblan fragatas,
 ab tanta gallardeta y fiocall!
 ¡Y 'la homeal ¡sembla mental!
 Botinas de rich sarro,
 levitas y sobretots,
 barretes de copa ben avua,
 rellitjos y gran armillero
 ab capritjos medallon.
 En 'vent dinat, café y puro,
 gelats, en temps de calor;
 al hivern, pastas y ponche,
 y en tocant a diversions!
 tot ho saben, tot ho veuen,
 de tot ne donan rabó.
 Van a l'òpera, 'a mou greca,
 sempre xulian al tenor,
 fan muecas al caricatto
 y a la tiple 'l rusinyol...
 Y si a na ve, es un manobre
 aquest que mou les sorolls.
 ¡Cóm está 'l mon, verge sant!
 ¡Cóm está 'l mon, ay senyor!
 Avuy ningú se 'n va a missa,
 ningú confessa un sol cop
 alquiera a l'any, no 's fa cas
 de las santas profesions!
 No 's creu en Deu ni ab la verja,
 no 's ombraga, ni tan sols
 al anar en cap al lliu
 y al llevar-se es resa un poch
 per donk gracias a Deu
 que 'ns ha dat un bon repós.
 L'antista, ja s'ha perdut;
 la honrada, no 's ven en lloch;
 la virtud, ja no exsista;
 y la vergonya s'ha mort.
 ¡Cóm está 'l mon, verge sant!
 ¡Cóm está 'l mon, ay senyor!
 Així un devot s'excitava
 un demat estant tot sol,
 tot prenent la scolada
 ab socalls, got ab zarop,
 llegint lo *Brasil* ab gran calma
 y recordant ab gran goig
 sa juventut, aquell temps
 de la santa inquisició.

GABINO GAYOTA



Esgarrifan las porquerias frasescas dels relligiosos del colégi de Citeaux, de que ja 'ns hem ocupat.

Ademés d'abusar deshonestas y miserablement dels noys confiats a son cuydado, los donaven terribles càstichs y grans martiris per la més petita falta ó quan no volien cedir als lúbrichs desitjos d'aquells cotxinos reverents.

A un noy d'una patada al ventre van deixar-lo sens sentit y en perill de mort; a un altre, que estava malalt, una serafica germana l'anava a assotar cada demat, y, finalment, a un tercer van llegir-lo de peus y mans y van taparli la boca pera que en aquell estat un reverent pogués abusar d'ell miserablement, a lo qual se havia negat lo noy.

Repugna continuar referint tanta indecencia religiosa.

Nou son actualment los indecents freres presos, y la justicia va buscantne a cinch ó sis més.

Y ab tals exemples que vagin encara alguns pares confiant los fills a gent que hagin fet vot de castedat.

A Azpeitia hi ha aquestos dias gran reuñó de mitrats y jesuitas fent no sé quinas festes per sant Ignasi de Loyola en un convent de per allí que porta 'l mateix nom del fundador del jesuítisme.

Totas las conspiracions dels enemichs de la llibertat se tapan ab actes de religió.

L'enganya-ànimes de La Canyada (Alicant) se passa tot lo sant dia tirant requiebros ó tanques quantas feligresas algo guapotas trepitjan la casa de Deu.

Devotissims tascas. Y de la que no se'n distreu a tan fàcilment... A menos que li surti algun marit ó pare que li fassi veure las estrelles al miny del dia.

Los catòlics de Cartagena están organiant

una corrida de toros a fi de recullir quantos pera fer una professó.

Molt be. Y si son agrahits, no tenen de fer mes que guarnir un tabernacle ab tots los trastos de la corrida, y passejarlo devotament.

Y vestir algun sanctisro de torero.

De *El Graduador*, d'Alicant, ¡copio lo que secura:

«El domingo pasado, en una de las iglesias de Torrevieja, donde estaba celebrando missa un sacerdote, en el momento en que éste se disponia a alzar la hostia, el organista, comenzó a ejecutar la jota de los ratas de la Gran via»

¡Magnífich! Y la llástima es que aquella missa no fos missa major.

Perque sent tres llavors los capellans y tocant l'orga lo wals dels ratas, podian cantar lo cèlebre terceto de *La Gran via* ab música y tot, cridant aixó ab la novetat més concurrencia a la iglesia.

Fins jo fora capás d'anerhi a oir una missa aixís.

S'ofegava un escura-xemeneyas del cel en la platja de Salou, quan un pescador va lograr salvarlo, rebent de la reverencia, en pago de un lloable acció, la cantitat de quinze céntims.

¡Que diuhen, que es poch?

Ja veurán, quan lo capellá no aprecia en mes la seva vida, serà que no val més.

Jo 'ls asseguro que d'ell y tots los seus encara no 'n donaria un gos petit.

Un ganapis devot de Reus que firma *Artur Fontjuiga* y a casa seva 'l conixen, nos escriu una carta després de sucar la ploma a la piqueta de l'aygua beneyta, posantnos poch menos que si fossim freres de Citeaux, per aquell sueltio en que deyam que las cosas no anavan com deurian anar en la Casa de Caritat d'aquella població.

Entengui 'l *papamonjas* de Reus que 'ns complaühen molt cartas com las d'ell, tant perque sempre agrahim las diversions que se 'ns donan per cap diner, com perque aquestas misivas proban una vegada més qui son y lo que valen los defensors dels clericis.

Apa, donchs, continui divertintnos.

EPIGRAMAS

Es en Tit molt alerit,
 que per cert ja 'n ve de mans,
 y quan lo troba l'Elena
 sempre li diu:—Ois, Tit—
 y un cop estant de tabola,
 com molta franquesa hi té,
 trobant lo mitj del carré
 li va dir:—Ois, Tit, ois.

J. STARANNA

Que pesa molt la Dolores
 me deya en Roch 'l altre dia,
 y jo veig jugar cinch duros
 que me la carregaria.

TRUQUINA



XARADAS

La meua segona-tercia
 que 'n es filla de Total,
 una botons de tres primera
 me regalá pel meu sant.

Prima-dos petit insecte,
 una lletra te agrona,
 Tres cèlebre personatje
 y 'l tot una fruita bona.

Animal es primera
 satut y bel,
 y segona, sans dupis,
 un aliment.
 Lo total una prenda
 d'us en l'hivern,
 que 'm doná la Dos-prima
 per sant Sever.

J. SAUO

SOLUCIONS

A LAS CANCIONES DEL MÚNDO PARAT
 XARADA.—Cob-tell-ter-sol.
 TRUQUINA.—Cervantes.
 QUARAT.—Vico, Imán, Capa, Omba.
 ACERTIJAPO.—Censo, Censo.

LA CORRESPONDENCIA AL DIRECTOR
 Barcelona.—Trinqueta LA ACADEMIA, Sesión de la Octubrina.